

TEDENSKESLIK

PRILOGA DOMOVINI

Leto. IV

V Ljubljani, dne 11. oktobra 1928

41. šte.

Ob trgatvi

Ko požanjejo Gorenjci in Notranjci ajdo in pospravijo krompir, leže na pokrajino nekaka težka bol. Kljub temu, da je kmet utrujen od težkega dela in da je sedaj že večina pridelkov pod streho, da je konec skrbi, vendar mu je hudo za tistimi poletnimi dnevi, ko se je potil o dzore do mraka in trepetal, kadar so zatemneli solnce svinčeni oblaki. Kaj rada postanejo žalostna dekleta, ko po njihovih vrtih pričnejo cveteti otožne astre in krizanteme. Vrt je sicer še lep, zelo pisan, ali strah, da bo kmalu konec cvetja, jim leže v srce. Žalostni pa so tudi pastirji, ki so prignali iz planin, kjer so uživali najlepše dni, popolnoma prosti, v lepi božji prirodi.

Vse drugače pa je jeseni v veseli Dolenjski in ljubki Štajerski. Tam ne poznajo žalosti, posebno v jeseni ne. Skrbno so obdelovali trto. Polni upov in nad so jo okopavali in privezovali v pomladi in skrbno, včasih v strahu so jo škropili v vročih poletnih dneh. Veseli so bili, ko je lepo cvetela, srečni, ko so minuli nevarni poletni dnevi, ko se kaj rado dogodi, da je tekom nekaj minut uničen ves trud in srte vse nade. Prišla je zlata jesen. Ugibali so, kako bo vreme, ali bo tudi konec tako srečen kakor je bil začetek: kaj pomaga, če trtica prestane vse pomladanske in poletinske nezgode, če grozdje srečno doraste, so jagode debele, pa so neugodni zadnji dnevi. Če ni jesenskega solnca, ki rodi sladkor, ostane grozdje kislo in je seveda tudi vino slabo.

Dobri bog pa se je usmili in pustil, da je zlato solnce izvršilo svojo dolžnost. Malo je sicer moral prestrašiti vinske bratce, kor drugače bi bili preveč objestni. Razgrnil je par dni debele odeje oblakov, pustil malo deževati, ali ko je videl strah ljudi, je odgrnil nebo. Kakor hitro se je zjasnilo nebo, so se zjasnila tudi lica.

Grozdje je srečno dozorelo. Vse, kar leže ino

gre, hiti v vinograde. Na okrašenih vozovih se peljejo na trgatve. — Očiščene so brente, škafi in sodi, vse je lepo porazdeljeno na vozovih. Že v ranih jutranjih urah, ko solnce zlati okoliške gozdove, oblečene v svečano jesensko obleko, ko v dolu še leži megla, že odmeva iz vinograda vesela pesem »beračev«, to so tisti, ki trgajo grozdje. Kdor le more, si posladka med trganjem ustnice. Pa zakaj bi si jih tudi ne, sedaj, ko je grozdje slajše kakor med. Tudi nosači se ne prestando sladkajo. Kljub znatni teži, ki jim krivi hrbet, vriskajo pod prijetnim tovorom.

V zidanicah so zopet drugi, na čelu jim gospodar, ki jih vodi in nadzoruje pri prešanju. Kakor tam zunaj, je vse veselo tudi tukaj. Če prav je imel kdo včeraj doma mračno čelo, se mu je danes zjasnilo. V vinograd ne smejo skrbti, ostati ostati morajo doma. In tako se je tudi zgodilo, vsakdo, kdor je le mogel, se jih je otesel.

Preskrbljeno pa je tudi za okusno jedačo. Večino so prinesli že seboj. Ne manjka se dobrega kruha, klobas, slanine in tudi s crtjem so gospodinjke založile odhajajoče na trgatve.

Posebno prijetni so večeri, ko je delo končano. Družba se zbere ob ognju, veselo prepeva, majolika in čutara krožita. Po vseh vinskih gorcah plapolajo ognja, povsod ob njih je zbrana vesela družba in pesem se srečava v večernem mraku s pesmijo, ki končno onemi v daljini med pomurenim listjem trte.

Takrat, ko Gorenjec in Notranjec misli na zimo in že tupatam zakurita peč, je Dolenjcu in Štajercu vroče, greje jih sladka kapljica. Ko pa priklima starka zima, zlezeta v zapeček tudi vinska bratca in premišljujeta lepe jesenske dni. Tako je življenje v vinskih gorcah in ni čuda, če je nastala prijetna pesmica »Pridi Gorenjec z mrzle planine, vabi Dolenec Mrzel je led, prid se grej! Solnce gorko tukaj nam sijel«

Kip škofjeloškega spomenika padlim vojakom, ki so ga odkrili preteklo nedeljo in kateri slavnosti je prisostvovala poleg domačih in tujih dostojanstvenikov ogromna množica ljudstva.

Zgoraj levo: Ljubka belokranjska vasica Semič, kjer se sedaj vrši trgatav.

Levo: Razkopane groblje v gozdu pod Babjim zobom pri Bledu, kjer je pastarica, ki jo vidimo v krogu, našla ožgane kose ženskega trupla. Nesrečnica je najbrž podlegla pohotnežu, ki jo je razsekal in deloma sežgal.

Levo:

Ruska princesa — županja. V Londonu so izvolili te dni novega župana v osebi Kynastona Studda (na sliki zgoraj). Njegova soproga hčerka ruskega princa Lievena Aleksandra (spodaj).

Desno:

Učitelj poučuje mladiho o gobah in gobarstvu. Tak pouk je zelo važen, ker ljudje uživajo v gozdu, ki so zelo tečna in okusna hrana, kaj radi zamenjajo s strupenimi.

Desno:

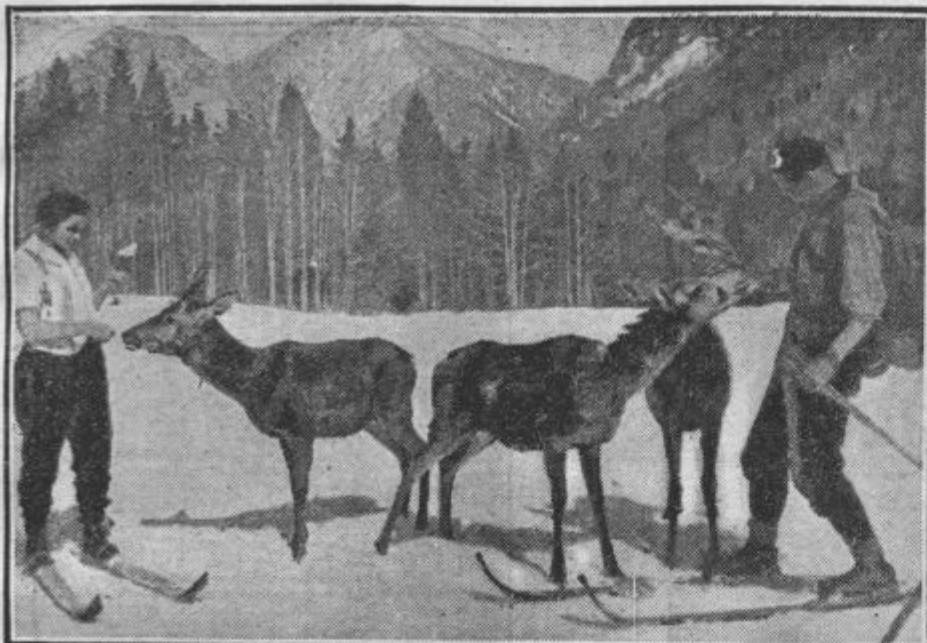
Belgijski letalski stotnik Willy Coppens je te dni postavil izredno drzen rekord. Med Parizom se je spustil s padalom iz višine 6000 m na tla brez vsake nesreče in poškodbe.

Levo:

V reklamne svrhe potujejo pri nas zelo priljubljeni Chevroletovi avtomobili po vsej Evropi. Pred kratkim so dospeli v Ljubljano.

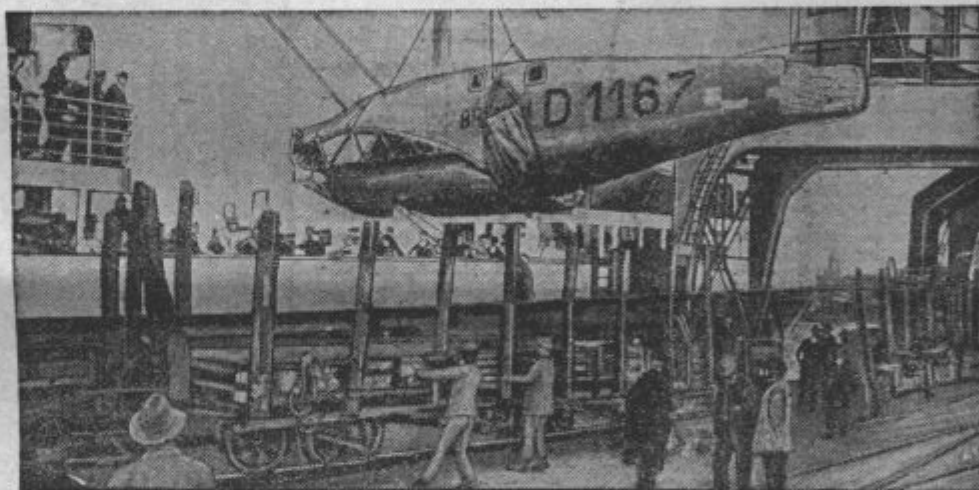
Jeleni v Krmi, in sicer proti koncu zime, ko jim je odpadlo rogovje. Eden izmed teh je pred kratkim napadel fotografa Pavlina z Jesenic in njegovega spremljevalca težko ranil.

Posebna kupčija. Nabiralci starin in zanimivih predmetov kupujejo koščke starega angleškega parlamenta, ki ga bodo v kratkem podrl.

Narodna avstrijska straža, nazvana Heimwehrovci, koraka dne 7. oktobra skozi Dunajsko Novomesto na telovadišče. Njenim slavnostnim prireditvam so se zelo protivili socijalni demokratje, nazvani Schutzbund.

Letalo Brehmen II, s katerim so preleteli Ocean slavnj letalci Köhl, Fritzmauric in Hünefeld, bodo popravili, nato razstavili in nazadnje prodali amerišnemu muzeju.

Kako omejujejo po mestih svobodo. V Berlinu so uvedli posebno šolo za hojo po ulicah.

Desno: Pingvini, najbolj leni ptiči, ki jih je velikkanske množine na južnem morju.

Na levi:

Pavle Winter, tajnik kreditnega zavoda, neumorni nabiralec starega tiska, ima velike zasluge, da je tiskarska razstava tako dobro uspela.

Na desni:

Koroška deželna hiša v Celovcu pred 250 leti, ko je bila koroška dežela še slovenska.

Na desni:

Ivan Rozman, čevljar-ski mojster v Ljubljani, je te dni praznoval zelo časten jubilej. Praznoval je 50-letnico, odkar se je posvetil svoji obrti.

Na levi:

Razstava »Tisk«, kjer so razstavljeni tiskarski izdelki raznih držav.

Desni dve sliki: Anka Vršnikova, ki jo je umoril v bližini Bleda tesarski pomočnik Janez Kokalj in neznanokam pobegnil.

Stara slika »Pijanci« iz Valvasorjeve dobe, ki jo je vrezal v baker Slovenec Andrej Trost, je razstavljena na razstavi »Tisk«.

Desno: Morilci mehiškega predsednika Obregona. Umor so za-
vnovali njegovi klerikalni politični nasprotniki,

1. vsem 5 lotou vupaine 10 lotou smasnosti 15 lotou poterpeshlivosti 20 lotou
 zhistosti, inu to stouzi v moshnari te kotolshke vere, inu den vponu te provize
 potem pufi en zait de bo sourilu per Oane te lubesni boshje inu nared eno
 Shaubo is koter o se imash masat vsaki dan de upokou ne bodesh pershou.

Na razstavi »Tiske« v Ljubljani je tudi precej starih slik, ki pričajo, da so se že naši pradedje zanimali za take izdelke. Slika je zelo zanimiva in kaže zapeljevanje, odnosno kako so si predstavljali naši predniki pekel. Med narodom je še mnogo starih, lepih slik, za katere je res škoda, da se prša v podstrešjih. Dobro bi bilo, da bi učitelji, dijaki in sploh vsi, ki vsaj deloma znajo ločiti stara domača dela od tujega, slabega, kesneje vpeljanega, opozarjali ljudi na naše narodne zaklade in zbrali, kar je res dobrega. S tem bi znatno obogatili tudi naš ljubljanski muzej. Pa tudi za okras so take slike zelo zanimive. Posebno pa moramo paziti na to, da naša starina, pa naj si bodo knjige, slike in tudi drugi predmeti ne pridejo v roke nepoklicanih.

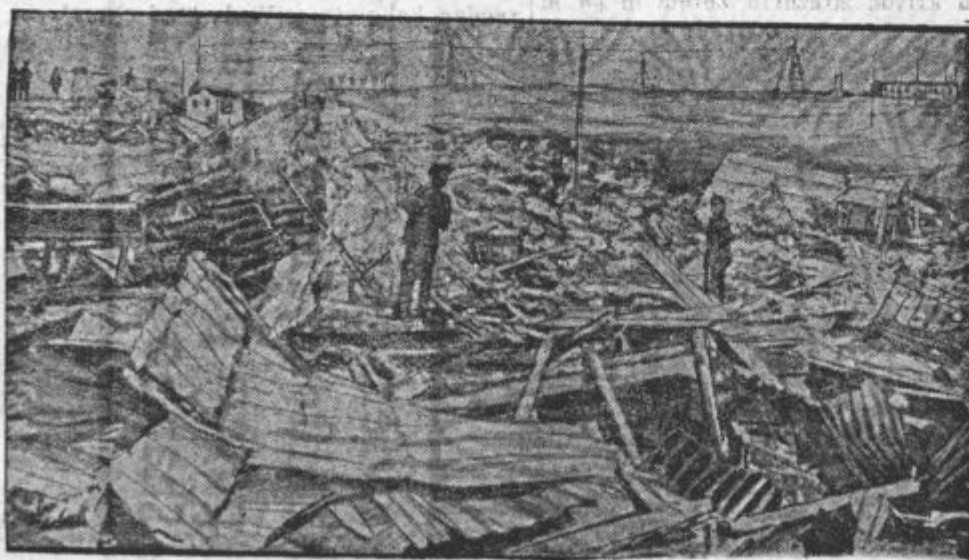
Na levi:
Pogled na stavbo, ki se je te dni podrla v Pragi zaradi slabega materiala.

Na desni:
Ogromni nemški zrakoplov Grof Zeppelin je kljub vremenskim neprivikam srečno prispel v Ameriko. Vodja zrakoplova doktor Eckener se je sklonil skozi okno in dal povelje za odlet.

Na desni v sredini:
Velika potegavščina. Na levi nemški socialdemokratski poslanec, ki so ga odvedli komunisti, na desni komunist, ki se je med tem predstavil za odvedenega in v interesu komunistov govoril v oddajni postaji berlinskega radia, kjer komunisti drugače niso imeli pristopa.

Na zgornji in spodnji sliki vidimo, kako si prizadevajo in hite z delom, hoteč rešiti vsaj nekaj ponesrečencev, ki jih je dohitela smrt pod ruševinami podrte stavbe v Pragi. Ves trud pa je bil zaman.

Na desni:
Morilka Pepca Kureševa, rojena Slovenka, je bila te dni v Parizu obsojena na smrt. Gotovo bo njena smrtna kazen potrjena in bo prejela zaslužen kazen za strašen čin. Zgoraj žrtev 14-letna Parižanka Karmen Bournikouvux.

